בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיטַ״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן קס״ח ו פָּרָשַׁת בָּלָק תשפ״ד

שִׁעֲמוּם

אֵצֶל יְהוּדִי אֵין מַשָּׂג כָּזֶה!

* * *

מו״ר שְׁלִיטַ״א רָגִיל לוֹמַר, שֶׁאֵצֶל יְהוּדִי לֹא שַׁיָּךְ שֶׁיִּהְיֶה מַשָּׂג שֶׁל ׳שִׁעֲמוּם׳, כִּי לִיהוּדִי יֵשׁ תָּמִיד מַה לַּעֲשׂוֹת, וּבִפְרָט אֲנַחְנוּ, בְּתוֹר תַּלְמִידִים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּחַדְרוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל מוֹהֲרַא״שׁ זי״ע, אֵין מָקוֹם לְעִנְיַן שֶׁל ׳שִׁעֲמוּם׳ כְּלָל וּכְלָל.

עָנָה וְאָמַר: ׳אֵצֶל יְהוּדִי, אָסוּר שֶׁיִּהְיֶה מַשָּׂג שֶׁל שִׁעֲמוּם! מַה זֶּה לִהְיוֹת מְשֻׁעֲמָם? תַּעֲשֶׂה מַשֶּׂהוּ בַּחַיִּים שֶׁלְּךָ! לֶךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל, הִתְפַּלֵּלְתָּ? תִּלְמַד מַשֶּׂהוּ, לָמַדְתָּ? תְּדַבֵּר כַּמָּה דִּבּוּרִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זָכִיתָ לְהִתְבּוֹדֵד? תַּעֲשֶׂה צְדָקָה וָחֶסֶד – בְּאֵיזֶה אֹפֶן שֶׁהוּא, הֵן לַעֲזֹר לַזּוּלַת בְּפֹעַל מַמָּשׁ, הֵן לִקְיֵם מִצְוַת בִּקּוּר־חוֹלִים, הֵן לִגְמֹל חֶסֶד עִם הַזּוּלַת וְהֵן לְדַבֵּר אֵילּוּ דִּבּוּרֵי הִתְחַזְּקוּת וְיִרְאַת שָׁמַיִם עִם אֲחֵרִים, תַּעֲשֶׂה מַשֶּׂהוּ עִם הַזְּמַן שֶׁלְּךָ! הַזְּמַן הוּא כָּל כָּךְ יָקָר וְקָצָר, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לַחֲטֹף טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי בְּכָל יוֹם יוֹדֵעַ שֶׁמֻּחְמֶצֶת שֶׁיֵּשׁ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה דְּבָרִים חֲשׁוּבִים לַעֲשׂוֹת, אֵין הַזְּמַן מַסְפִּיק כְּלָל וּכְלָל...

וְאָמַר מו״ר שְׁלִיטַ״א, שֶׁכְּשֶׁאָדָם נַעֲשֶׂה מְשֻׁעֲמָם, מִזֶּה נוֹבֵעַ שֶׁהוּא נוֹפֵל לִדְבָרִים לֹא טוֹבִים, עַד שֶׁלּוֹקֵחַ בְּיָדוֹ מַכְשִׁירִים טְמֵאִים, וְצוֹפֶה בְּדְבָרִים אֲסוּרִים, וְיוֹרֵד מַטָּה מַטָּה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הַכֹּל נוֹבֵעַ מֵהַשִּׁעֲמוּם, שֶׁהוּא לֹא יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת עִם הַיָּמִים שֶׁלּוֹ, הוּא לֹא מְנַצֵּל אֶת שְׁעוֹת הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת בְּרוּכָה בִּדְבָרִים טוֹבִים, וּכְשֶׁאֵין לוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת – אֵלּוּ הַתּוֹצָאוֹת... וּכְמוֹ שֶׁמְּפֹרָשׁ בִּדְבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (כְּתֻבּוֹת נט:), שֶׁהַבַּטָּלָה מְבִיאָה לִידֵי שִׁעֲמוּם וְלִידֵי זִמָּה; רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

וְהִרְחִיב מו״ר שְׁלִיטַ״א דְּבָרָיו בָּזֶה, וְאָמַר: אָכֵן, יֶשְׁנָם הַשְׁפָּעוֹת לֹא טוֹבוֹת מִכָּל מִינֵי כֵּלִים טְמֵאִים הַמְּחֻבָּרִים לְאִינְטֶרְנֶט, אֲבָל צָרִיךְ לָדַעַת שֶׁיֵּשׁ דֶּרֶךְ לַעֲמֹד בְּזֶה! יֵשׁ דֶּרֶךְ לְהַזְהִיר מִן הַדָּבָר הַזֶּה! וְאֵיךְ? אֵין הַכַּוָּנָה לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ קָשָׁה, כְּמוֹ שֶׁאָדָם שֶׁיַּכֶּה אֶת הָאַחֵר עִם מַקֵּל וּרְצוּעָה וְיוֹכִיחַ אוֹתוֹ ״זֶה טָמֵא! בִּגְלַל זֶה אַתָּה תִּשָּׂרֵף בַּגֵּיהִנּוֹם!״... **לֹא כָּךְ מַגִּישִׁים לְאָדָם אֶת הַלִּמּוּד בָּזֶה, לֹא זוֹ הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה!**

כִּי אָדָם שֶׁשּׁוֹמֵעַ כָּאֵלֶּה דְּבָרִים – הוּא מִיָּד מִתְיָאֵשׁ: ׳אֲנִי אָבוּד לְגַמְרֵי... אֵין לִי שׁוּם תִּקְוָה׳... וּבִפְרָט אִם כְּבָר נִתְפַּס בָּרֶשֶׁת הַטְּמֵאָה הַזֹּאת, הֲרֵי זֶה לֹא קַל לְהִתְנַתֵּק מִזֶּה, וַאֲפִלּוּ אִם מְאַיְּמִים עָלָיו ׳אִם לֹא תִּשְׁבֹּר אֶת זֶה אַתָּה אָבוּד׳ וְכוּ׳ – לֹא בָּטוּחַ שֶׁהוּא יְצַיֵּת, כִּי הוּא מְמֵילָא נִשְׁבָּר לְגַמְרֵי, וַאֲפִלּוּ אִם מֵרֹב פַּחַד וְאֵימָה הוּא אָכֵן יִתְנַתֵּק מִזֶּה – **זֶה לֹא תִּקֵּן וְלֹא עָקַר אֶת הַדָּבָר מֵהַשֹּׁרֶשׁ! כִּי אֲפִלּוּ אִם לְעֵת עַתָּה הוּא נִתֵּק אֶת עַצְמוֹ קְצָת מִזֶּה, אֲבָל זֶה לֹא הַתִּקּוּן הָאֱמִתִּי...**

וּמַהוּ הַתִּקּוּן הָאֲמִתִּי? הַתִּקּוּן הָאֲמִתִּי זוֹ הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ (עֵץ לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ח), שֶׁהוּא מֵרִים אֶת הָאָדָם וּמַכְנִיס בּוֹ רֵיחַ טוֹב, וְהוֹלֵךְ רַק בְּדֶרֶךְ חִיּוּבִית, וּמְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם בְּדֶרֶךְ שֶׁל אַהֲבָה: 'מָה אַתָּה עוֹשֶׂה לְעַצְמְךָ עִם אֵלּוּ הַמַּכְשִׁירִים הַטְּמֵאִים? הֲרֵי אַתָּה מְאַבֵּד מֵעַצְמְךָ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה טוֹב! תִּרְאֶה מָה אַתָּה יָכוֹל לְהַרְוִיחַ בִּמְקוֹם זֶה! הָיִיתָ זוֹכֶה לִשְׁלוֹם־בַּיִת אֲמִתִּי, שֶׁהַבַּיִת יֵהָפֵךְ לְגַן־עֵדֶן!'...

אֵיזוֹ מְתִיקוּת זוֹ שֶׁאָדָם זוֹכֶה לִחְיוֹת בְּבַיִת שֶׁל שָׁלוֹם! הוּא חַי בְּשָׁלוֹם וְאַהֲבָה עִם אִשְׁתּוֹ, יֵשׁ דִּבּוּרִים טוֹבִים, יֵשׁ מַחְמָאוֹת, הוּא מַשְׁפִּיעַ טוֹב עַל הַיְלָדִים, זֶה רָוַח נָקִי! אֲבָל הַמַּכְשִׁיר הַטָּמֵא שֶׁיֵּשׁ בַּבַּיִת חוֹסֵם מֵהָאָדָם אֶת כָּל הַטּוֹב הַזֶּה... אֵין יַחַס אֲמִתִּי לַיְלָדִים, אֵין "קוֹ תִּקְשֹׁרֶת" תַּקִּין עִם הָאִשָּׁה, וְהוּא מְאַבֵּד טוֹב אֲמִתִּי מֵעַצְמוֹ וּמִכֹּל סוֹבְבָיו, חֲבָל לְךָ!

וְזוֹ הַדֶּרֶךְ לְהוֹצִיא מֵהָאָדָם אֶת הַשִּׁעְמוּם שֶׁלּוֹ - שֶׁמְּבִיאוֹ לִדְבָרִים לֹא טוֹבִים, לְהַרְאוֹת אֶת הַיִּפְי וְהַמַּעֲלָה שֶׁל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִשָּׁמֵר מִמַּכְשִׁירִים טְמֵאִים הַמְּבִיאִים לִידֵי דִּבָּרִים מְכֹעָרִים רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְכַמָּה גְּדוֹלָה מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לִשְׁמֹר עַצְמוֹ מִזֶּה, וְכַמָּה יָפֶה וְנָעִים כְּשֶׁיִּשְׁקִיעַ זְמַנּוֹ בְּתוֹרָה, תְּפִלָּה, צְדָקָה וָחֶסֶד, חִנּוּךְ יְלָדָיו וּשְׁלוֹם בֵּיתוֹ, וְאָז לֹא יַגִּיעַ לִמְקוֹמוֹת שְׁפָלִים אֵלּוּ מֵרֹב שִׁעֲמוּם, הָעִקָּר לְהַרְאוֹת לָאָדָם אֶת הַיִּפְי שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה, וְכַמָּה יִהְיוּ חַיָּיו טוֹבִים וְנָעִימִים, וְעַל־יְדֵי שֶׁנּוֹתְנִים כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה רֵיחוֹת טוֹבִים - כָּל הָרֵיחַ הָרָע מִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי...

הַכְּלָל, בְּנֵי אָדָם שֶׁמְּכוּרִים לִדְבָרִים לֹא טוֹבִים - זֶה מַגִּיעַ אַךְ וְרַק מִשִּׁעְמוּם, מְשַׁעֲמֵם לוֹ וְזֶה מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה... הִנֵּה יֵשׁ לוֹ עֵצָה אֵיךְ לְמַלְאוֹת כַּמָּה שָׁעוֹת מֵהַיּוֹם - בִּצְפִיּוֹת אֲסוּרוֹת... אֲבָל הוּא לֹא מֵבִין שֶׁבֵּינְתַיִם הוּא שׁוֹרֵף אֶת כָּל תָּאֵי הַמֹּחַ וְאֶת הַנְּשָׁמָה שֶׁלּוֹ! הוּא רַק יוֹדֵעַ שֶׁהַשָּׁעוֹן זָז וּבְלָה קְצָת זְמַן... וּצְרִיכִים לְגַלּוֹת לוֹ בְּדֶרֶךְ חִיּוּבִית: תִּרְאֶה לְמָה אַתָּה יָכוֹל לִזְכּוֹת בִּמְקוֹם זֶה! מְעוֹרְרִים אוֹתוֹ: מָה אַתָּה מַרְוִיחַ בְּמַעֲשֶׂיךָ? כְּלוּם! רַק נֶחֱשָׁף אֶל הַדְּבָרִים הֲכִי גְּרוּעִים - עֲבוֹדָה זָרָה, גִּלּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים; זֶה מַה שֶּׁמּוֹכְרִים בִּדְבָרִים כָּאֵלּוּ... וְעַל זֶה צְרִיכִים לָגֶשֶׁת אֵלָיו בְּדֶרֶךְ שֶׁל אַהֲבָה:

'תִּרְאֶה לְמָה אַתָּה יָכוֹל לִזְכּוֹת! אֵיזוֹ קֶרֶן נִצְחִית אַתָּה יָכוֹל לִבְנוֹת לְעַצְמְךָ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה! אִם יִהְיֶה לְךָ טִפָּה שֶׁל שֵׂכֶל, אַתָּה יָכוֹל לְהַרְגִּישׁ מְתִיקוּת בַּחַיִּים!'... וְאִם אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁמָּצָאתָ פִּתְרוֹן לַשִּׁעֲמוּם שֶׁלְּךָ עַל־יְדֵי הַמַּכְשִׁיר הַטָּמֵא, דַּע לְךָ שֶׁזֶּה לֹא 'פִּתְרוֹן', אֶלָּא זֶה שׁוֹרֵף אֶת כָּל הַנְּשָׁמָה!

סַיֵּם מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א שִׂיחָתוֹ הַנִּפְלָאָה וְאָמַר, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן לד), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְקַשֵּׁר אֶת אֶת לִבּוֹ לְהַנְּקֻדָּה הַשַּׁיָּךְ לְלִבּוֹ בָּעֵת הַזֹּאת, וְהוּא עַל־פִּי הָאָמוּר, שֶׁבְּכָל עֵת וָרֶגַע "יֵשׁ מַה לַּעֲשׂוֹת עִם הַזְּמַן', וְאֵין כָּזֶה מֻשָּׂג שֶׁאָדָם אוֹמֵר "אֵין לִי מָה לַּעֲשׂוֹת עִם עַצְמִי", וְאָז נוֹפֵל לִדְבָרִים לֹא טוֹבִים - אַתָּה יָכוֹל עַכְשָׁו לִלְמֹד מַשֶּׁהוּ? תִּלְמַד! אַתָּה יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל? תִּתְפַּלֵּל! לָמַדְתָּ וְהִתְפַּלַּלְתָּ? תַּעֲשֶׂה אֵיזוֹ צְדָקָה וָחֶסֶד, תַּעֲזֹר בַּבַּיִת, תַּעֲסֹק בְּאֵיזוֹ פַּרְנָסָה, לְךָ לְהַפָּצָה, הָעִקָּר תַּעֲשֶׂה מַשֶּׁהוּ! וְאִם אַתָּה עָיֵף - לְךָ לִישׁוֹן... זֶה גַּם נִכְלָל בְּ'לַּעֲשׂוֹת מַשֶּׁהוּ', שֶׁאָדָם הוֹלֵךְ קְצָת לָנוּחַ, וּמְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי...

וּבְעִנְיַן שֶׁהִזְכִּיר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א שֶׁאֶחָד מִן הַדְּבָרִים הוּא "תַּעֲזֹר בַּבַּיִת", הֵאִיר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א וְאָמַר, שֶׁיֵּשׁ כָּאֵלֶּה שֶׁזֶּה נִשְׁמַע לָהֶם מוּזָר - "שֶׁאֲנִי אֶעֱזֹר בַּבַּיִת? זֶה הַתַּפְקִיד שֶׁל הָאִשָּׁה... הַיְלָדִים יַעַזְרוּ לָהּ"... אֲבָל אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂכֶל, הוּא יוֹדֵעַ הֵיטֵב שֶׁלַּעֲזֹר בַּבַּיִת זֶה חֵלֶק מֵעֲבוֹדַת ה'! כִּי זֶה חֵלֶק מִתַּכְלִית הַחַיִּים - שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִתְחַתֵּן, זוֹכֶה לִבְנוֹת בַּיִת בְּיִשְׂרָאֵל, זוֹכֶה לְהָבִיא יְלָדִים לָעוֹלָם, וְעָלָיו לַעֲזֹר וּלְסַיֵּעַ בְּכָל דָּבָר שֶׁצָּרִיךְ בַּבַּיִת, וְלֹא לְהִתְרַשֵּׁל מִזֶּה וְלִזְרֹק אֶת הָאַחֲרָיוּת עַל אֲחֵרִים...

אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל הַצַּדִּיקִים, לֵילֵךְ לְאוֹרָם וְאַחַר עֲצָתָם, וַאֲזַי מְבֹלָּה יְמֵי חַיָּיו בְּטוּב, וְלֹא 'שׁוֹרֵף' אֶת הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים שֶׁלּוֹ בִּשְׁטוּיוֹת וַהֲבָלִים, אֶלָּא מִתְעוֹרֵר מְאֹד עַל הַתַּכְלִית - 'יָבוֹא יוֹם וְלֹא נִהְיֶה פֹּה בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמַה נִּקַּח אִתָּנוּ לְמַעְלָה? מַה נָּשִׁיב לְשׁוֹאֲלֵנוּ דָּבָר?'... הַצַּדִּיקִים מְעוֹרְרִים אוֹתָנוּ מֵהַשֵּׁינָה, וְאַשְׁרֵי הַמַּטֶּה אָזְנוֹ לְקוֹלָם, וּמְצִיתָ לְכָל דִּבְרֵיהֶם, וּבְוַדַּאי לְרַב טוּב הַצָּפוּן יְזֻכֶּה, אַשְׁרֵי לוֹ!